ASES INTERNATIONAL CANAKKALE SCIENTIFIC STUDIES CONFERENCE

CONFERENCE BOOK



EDITOR
ASSSOC. PROF. SEMIH KALE

ASES

INTERNATIONAL CANAKKALE SCIENTIFIC STUDIES CONFERENCE

OCTOBER 13-15, 2023

CANAKKALE, TURKIYE

EDITOR ASSOC. PROF. SEMIH KALE

COPYRIGHT©2023

BY ASES CONGRESS ORGANIZATION PUBLISHING COMPANY LIMITED ALL RIGHTS RESERVED. NO PART OF THIS PUBLICATION MAY BE REPRODUCED, DISTRIBUTED OR TRANSMITTED IN ANY FORM OR BY ANY MEANS, INCLUDING PHOTOCOPYING, RECORDING OR OTHER ELECTRONIC OR MECHANICAL METHODS, WITHOUT THE PRIOR WRITTEN PERMISSION OF THE PUB LISHER, EXCEPT IN THE CASE OF BRIEF QUOTATI ONS EMBODIED IN CRITICAL REVIEWS AND CERTAIN OTHER NONCOMMERCIAL USES PERM ITTED BY

COPYRIGHT LAW.

ASES CONGRESS ORGANIZATION PUBLISHING® IT IS

RESPONSIBILITY OF THE AUTHOR TO ABIDE BY THE PUBLISHING ETHICS RULES.

ASES PUBLICATIONS-2023©

ISBN: 978-625-99488-4-3

CONFERENCE ID

CONFERENCE TITLE

ASES INTERNATIONAL CANAKKALE

SCIENTIFIC STUDIES CONFERENCE

DATE AND PLACE

OCTOBER 13-15, 2023

CANAKKALE, TURKIYE

ORGANIZATION

ASES

(ACADEMY OF SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL STUDIES)

LANGUAGES

TURKISH, ENGLISH, RUSSIAN

ORGANIZING COMMITTEE MEMBERS

CHAIRMAN OF THE ORGANIZING BOARD

Dr. MAJA VIZJAK

UNIVERSITY OF ZAGREB (CROATIA)

ORGANIZING BOARD

Assoc. Prof. SEMIH KALE

CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

Assist. Prof. MEHTAP KARACIL

BAYBURT UNIVERSITY (TURKIYE)

DR. MARIUS LOLEA

UNIVERSITY OF ORADEA (ROMANIA)

COORDINATOR

AYSEL UNAL

SCIENCE BOARD

Prof. Dr. AHMET NIYAZI OZKER

BANDIRMA ONYEDI EYLUL UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. ALI RIZA MOTORCU

CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. BENRETEM ABDELOUAHAB

UNIVERSITE BADJI MOKHTAR ANNABA (ALGERIA)

Prof. Dr. Bİrsen CEKEN

ANKARA HACI BAYRAM VELI UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. DENIZ YENGIN

CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. EMINE NESE YENICERI

MUGLA SITKI KOCMAN UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. HULYA DEMIROREN

CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. KHALIL KASSMI

MOHAMED PREMIER UNIVERSITY OF OUJDA (MOROCCO)

Prof. Dr. MEHMET ALI SALAHLI

CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

PROF. DR. M. MEZIYET ARI

ISTANBUL GELISIM UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. NURETTIN KONAR

BANDIRMA ONYEDI EYLUL UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. SACIDE VURAL

ISTANBUL GELISIM UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. TARIK CAKAR

ISTANBUL GELISIM UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. VALENTIN STOYANOV

TRAKIA UNIVERSITY (BULGARIA)

Prof. Dr. ZELIHA GOKBAYRAK

CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

Prof. Dr. WILLIAM MOSIER

ISTANBUL GELISIM UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. BAMBANG HADI SANTOSO

SEKOLAH TINGGI ILMU EKONOMI INDONESIA SURABAYA (INDONEZIA)

Assoc. Prof. BURCU UZUM

KOCAELI UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. ELZBIETA PATKOWSKA

UNIVERSITY OF LIFE SCIENCES IN LUBLIN (POLAND)

Assoc. Prof. Esma OZ KIRIS

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. FATMA TUGCE SENBERBER DUMANLI

ISTANBUL NISANTASI UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. FUNDA COBAN

IZMIR DEMOKRASI UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. HAMIT ARBAS

CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. HICRAN OZLEM ILGIN

CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. IPEK FATMA CEVIK

USKUDAR UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. KHAYALA ALIGULIYEVA

SUMQAIT STATE UNIVERSITY (AZERBAIJAN)

Assoc. Prof. MENEKSE SEDEN TAPAN-BROUTIN

BURSA ULUDAG UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. MERVE ERSAN

ANKARA HACI BAYRAM VELI UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. MUSTAFA KEMAL BILICI

MARMARA UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. NURAY ALACA

ACIBADEM MEHMET ALI AYDINLAR UNIVERSITY (TURKIYE)

Assoc. Prof. OZLEM ARDA

ISTANBUL UNIVERSITY (TURKIYE)

Assist. Prof. ALISHER YUNUSOV

FERGANA STATE UNIVERSITY (UZBEKISTAN)

Assist. Prof. AYHAN ATIGAN

KARABUK UNIVERSITY (TURKIYE)

Assist. Prof. BUSRA YARANOGLU

BALIKESIR UNIVERSITY (TURKIYE)

Assist. Prof. Duygu KAYALIK SAHIN

BARTIN UNIVERSITY (TURKIYE)

Assist. Prof. FULYA SAVAS

CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

Assist. Prof. FATIH MUTLU OZBILEN

CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

Assist. Prof. OZGEN KILIC ERKEK

PAMUKKALE UNIVERSITY (TURKIYE)

Assist. Prof. TOHID MALEKZADEH

ISLAMIC AZAD UNIVERSITY (IRAN)

Dr. ESMERAY KARATAS

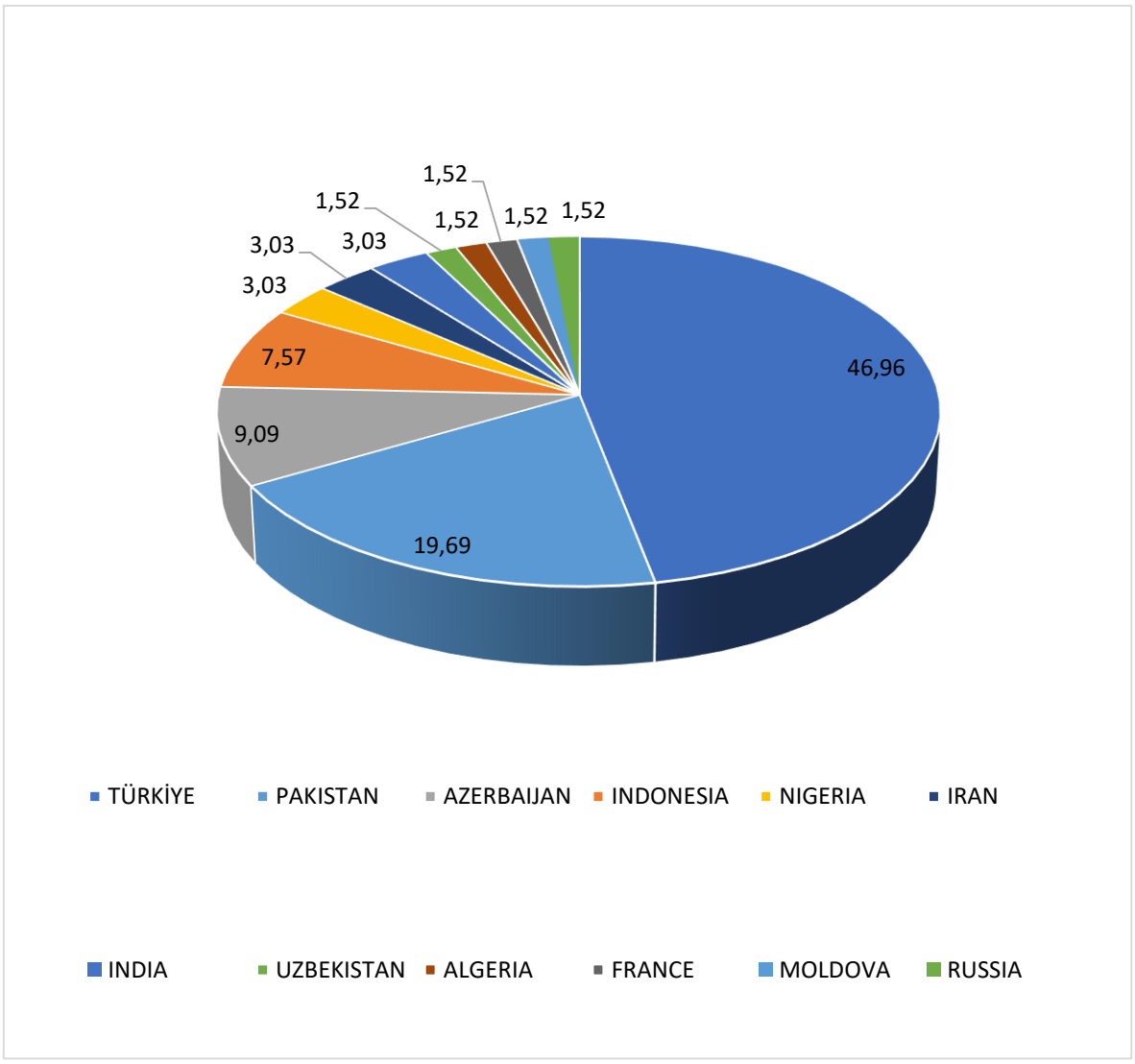
CANAKKALE ONSEKIZ MART UNIVERSITY (TURKIYE)

CONFERENCE STATISTICS

Distribution of the papers presented orally at the conference by countries

Country	Number of Papers	Percentage (%)
TURKIYE	31	46,96%
PAKISTAN	13	19,69%
AZERBAIJAN	6	9,09%
INDONESIA	5	7,57%
INDIA	2	3,03%
IRAN	2	3,03%
NIGERIA	2	3,03%
ALGERIA	1	1,52%
UZBEKISTAN	1	1,52%
FRANCE	1	1,52%
MOLDOVA	1	1,52%
RUSSIA	1	1,52%
TOTAL	**66**	**100**

CONFERENCE STATISTICS



DENİZCİLİK ALANINDA EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN MESLEKİ STAJ DENEYİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ozan Hikmet ARICAN [1], Ali Umut ÜNAL [2]

[1] Dr. Öğretim Üyesi, Kocaeli Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, Deniz İşletmeciliği Yönetimi, 0000-0003-2061-6112

[2] Dr. Öğretim Görevlisi, Kocaeli Üniversitesi, Karamürsel Meslek Yüksekokulu, Deniz Ulaştırma ve İşletmeciliği, 0000-0002-2575-6379

ÖZET

Denizcilik sektörü yapısı gereği üst seviyede donanımlı ve bilgili elemana ihtiyaç duyan hareketli, canlı ve sürekli kendini geliştiren bir alan olarak kabul görmektedir. Bu alanda eğitim almakta olan üniversite öğrencilerinin eğitim süreçlerinde aldıkları teorik eğitimin yanında pratik eğitimi de göz önüne alıp buna yönelik uygulamaların gerçekleştirilmesi de oldukça önem arz etmektedir. Üniversite öğrencilerinin tabi olduğu mesleki staj süreci bu pratik uygulamalara yanıt veren, bilgi ve deneyimlerinin artmasına neden olan önemli bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenden dolayı hem sektör önderlerinin gelecekteki muhtemel çalışanlarını değerlendirmesi hem de staj yapan öğrencilerin gelecek zamanlardaki çalışma ortamları hakkında eleştiri ve değerlendirme yapabilmeleri bakımından önemli bir rol oynamaktadır. Çalışma, denizcilik sektörü ile ilgili çeşitli bilgiler ve tespitler içermektedir. Bu çalışmada ortaya koyulmak istenen amaç ise denizcilik alanında eğitim gören öğrencilerin mesleki staj deneyimlerini "kişisel değerlendirme, staj deneyimi, çalışma alanı ve üniversite ilişkisi'' başlıkları altında değerlendirmektir. Yöntem olarak ülkemizde denizcilik alanında eğitim veren yükseköğretim kurumları üzerinden araştırma yapılarak toplam 5 üniversite ve 3 farklı denizcilik bölümünden 106 öğrenci üzerinden anket yöntemi ile öğrencilere gerekli sorular sorulmuştur. Verilen cevaplar değerlendirilerek bilgiler toplanmış ve konuyla ilgili hipotezler ortaya çıkartılmıştır. Araştırmada ortaya koyulan veriler SPSS programı kullanılarak elde edilmiştir. Genel olarak bakıldığında staj yapan öğrencilerin stajlarından memnun kaldıkları kanısına varılmıştır ancak bazı unsurlarda iyileştirmeler yapılması gerektiği çalışmada belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Denizcilik, staj, denizcilik işletmeleri, spss, denizcilik eğitimi

ABSTRACT

The maritime sector, due to its structure, is accepted as a dynamic, lively and constantly improving field that requires highly equipped and knowledgeable personnel. It is very important that university students studying in this field take into consideration the practical training as well as the theoretical education they receive during their education process and carry out applications accordingly. The professional internship process that university students are subject to appears as an important process that responds to these practical applications and increases their knowledge and experience. For this reason, it plays an important role in terms of both sector leaders' evaluation of their possible future employees and the ability of intern students to criticize and evaluate their future working environments. The study contains various information and findings about the maritime industry. The aim of this study is to evaluate the professional internship experiences of students studying in the maritime field under the

headings of "personal evaluation, internship experience, field of study and university relationship". As a method, a research was conducted on higher education institutions providing education in the field of maritime in our country and the necessary questions were asked to the students using a survey method on a total of 106 students from 5 universities and 3 different maritime departments. By evaluating the answers given, information was collected and hypotheses on the subject were revealed. The data presented in the research were obtained using the SPSS program. In general, it was concluded that the students who did the internship were satisfied with their internship, but it was determined in the study that improvements should be made in some elements.

Key Words: Maritime, internship, maritime enterprises, spss, maritime education

1. GİRİŞ

Günümüzde, gelişen ve genişleyen ticaret ekonomisi içinde, nitelikli ve yetenekli personelin yetiştirilmesi büyük bir zorluk olarak öne çıkmaktadır. Bu zorluğun üstesinden gelmenin anahtarı eğitimdir. Mesleki eğitim, genellikle iki ana kategori altında incelenebilir. Birincisi, teorik bilgilerin verildiği, kitaplardan öğrenilen eğitim türüdür. Diğeri ise daha çok pratik uygulamalara dayalı olan uygulamalı eğitimdir. Teorik eğitim, temel bilgilerin sağlanması açısından önemlidir, ancak mesleki alandaki bilgi ve deneyimin artırılması için pratik eğitimin de giderek daha fazla önem kazandığı gözlenmektedir. Pratik eğitim, öğrencilere sahada deneyim kazandırmak amacıyla staj dönemleri olarak uygulanmaktadır. Denizcilik sektöründe yaşanan büyük değişimlere baktığımızda, geçmişe göre yeni ve farklı alanların ortaya çıktığını görülmektedir (Güzel ve Bolat, 2020). Denizcilik sektörüne artan ilgi, deniz taşımacılığında olumlu bir büyümeye yol açmıştır. Bu nedenle denizcilik sektöründeki işletmeler, nitelikli ve kalifiye personel ihtiyacını artan bir şekilde hissetmektedirler.

Denizcilik işletmelerinin ihtiyaç duyduğu nitelikli personeli yetiştirmek amacıyla devlet ve özel üniversiteler, denizcilik alanının çeşitli dallarında eğitim veren bölümler açmıştır. Bu eğitim kurumları, donanımlı personel ihtiyacını karşılamak için teorik eğitimler sunmaktadır. Ayrıca, denizcilik sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlar, öğrencilerin staj yapmalarına yardımcı olmak amacıyla iş birliği yapmaktadır (Asyalı vd., 2004). Öğrenciler, aldıkları teorik eğitimi pratikte uygulayarak becerilerini geliştirme fırsatı bulurlar. Staj programları, öğrencilerin kariyer planlamasının ilk adımını oluşturur. Bu programlar, öğrencilerin kişisel kariyer hedefleri üzerinde düşünmelerine yardımcı olur. Kişisel kariyer planlaması, bireyin iş yaşamıyla ilgili hedeflerini ve planlarını yapmasını içerir. İnsanlar, kariyerleriyle ilgili kararlar almadan önce kendilerini değerlendirir ve seçtikleri işin kendilerine uygun olup olmadığını düşünürler. Bu nedenle, öğrenciler, eğitim kurumlarının ve işletmelerin desteklediği staj programları sayesinde, henüz öğrencilikleri sırasında iş dünyasının dinamiklerini anlama ve kariyerlerini şekillendirme fırsatına sahiptirler (Şeremet, 2016).

Denizcilik piyasasında meydana gelen atılımlar ve deniz yolu taşımacılığının sağladığı avantajlardan ötürü elleçleme miktarlarında meydana gelen yükselişlerden limanlara gerekli personel gücü, yeni gemi siparişlerinde ki artışta gemilere gerekli personel gücünü arttırmıştır (Çetin, 2009). İstihdamın bu kadar yüksek olduğu bir alanda öğrenciler açısından ilgi çekici karşılanmaktadır. Bu nedenle ülkemizde denizcilik sektörü ile alakalı üniversite kurumlarının doluluk oranı %92'nin üstündedir (Kara vd., 2020). Ülkemizde denizcilik eğitimi veren özel ve devlet üniversiteleri tablo 1'de sırasıyla verilmiştir;

Tablo 1 Türkiye'de denizcilik eğitimi veren kurumlar

Okul adı	Bölüm sayısı	Yaklaşık öğrenci sayısı

Bülent Ecevit Üniversitesi	3	350
İstanbul Teknik Üniversitesi	3	600
İstanbul Üniversitesi	2	300
Piri Reis Üniversitesi	3	450
Recep Tayyip Üniversitesi	2	400
Girne Amerikan Üniversitesi	1	200
Kocaeli Üniversitesi	3	220
Karadeniz Teknik Üniversitesi	6	850
Ordu Üniversitesi	6	900
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	750
Yıldız Teknik Üniversitesi	2	400

Uygulamalı eğitimin en önemli aşamalarından biri olan staj süreci, denizcilik alanında eğitim gören öğrenciler için büyük bir öneme sahiptir. Bu süreç, öğrencilere sektörle tanışma, mesleki deneyim kazanma, teorik bilgileri pratikte uygulama fırsatı ve gelecekteki kariyerleri hakkında daha fazla bilgi edinme imkânı sunar (Altınpınar ve Başar, 2020). Ancak, staj sürecinin verimliliği konusunda bazı sorunlar yaşanmaktadır. Bu çalışma, denizcilik eğitimi alan öğrencilerin staj deneyimlerini bireysel olarak analiz ederek, staj sürecinin getirdiği tecrübeleri, çalıştıkları ortamı ve staj yaptıkları kuruluş ile eğitim aldıkları üniversite arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bilgiler, denizcilik sektörü ile eğitim arasındaki bağlantıyı daha net hale getirecek, staj sürecine ilişkin sektör liderlerinin ve öğrencilerin bakış açılarını ve staja verdikleri önemi ortaya çıkaracaktır. Ayrıca, bu bilgilerin yardımıyla stajın olumsuz yönleri belirlenecek ve yaşanan sorunların çözümü için gerekli önlemler alınacaktır. Bu çalışma, denizcilik alanındaki eğitim ve staj programlarının iyileştirilmesi için önemli bir katkı sağlayacaktır. Ayrıca, öğrencilerin mesleki gelişimlerini desteklemek ve denizcilik sektöründe daha nitelikli personel yetiştirmek için atılması gereken adımları belirlemeye yardımcı olacaktır.

1.1. Kuramsal Çevre

Akademik çalışmalarda denizcilik eğitimi ve staj konusunda bazı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan bazıları aşağıda belirtilmiştir.

Pekşen, 2017'de Meslek yüksekokullarındaki denizcilik eğitimi üzerine çalışma yapmıştır. Çalışmasında 3+1 eğitim sisteminin uygulanabilirliği konusunda SWOT analizi yapmıştır. Analiz sonucunda teorik ve uygulama eğitimlerindeki fırsatlar ve tehditler değerlendirilmiştir (Peksen, 2017). Poyraz, 1995'de yaptığı tezde denizcilik öğrencilerinin Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) kapsamında aldığı eğitimler üzerine çalışma yapmıştır. Çalışmanın sonucunda, denizyolu taşımacılığının verimliliği ile denizcilik eğitim-öğretimi arasında çok sıkı bir bağlantı olduğu ortaya konmuştur. Denizcilik sektörünün etkinliği ve başarısı, nitelikli ve iyi eğitim almış personelin varlığına bağlıdır. Bu nedenle, denizcilik eğitim-öğretimi, sektörün gereksinimlerini karşılayacak şekilde tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. Ayrıca, çalışma sonucunda Türk Denizcilik Eğitim-Öğretim Sistemi'nin geliştirilmesi için bir çözüm modeli

önerilmiştir. Bu model, denizcilik eğitim kurumları ile denizcilik sektörü arasındaki işbirliğini artırmayı, staj programlarını daha etkili hale getirmeyi ve öğrencilere daha fazla pratik deneyim kazandırmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda, denizcilik eğitimindeki müfredatın güncellenmesi ve sektördeki teknolojik gelişmelere ayak uyduracak şekilde revize edilmesi gerekliliği vurgulanmıştır. Bu önerilen çözüm modeli, denizcilik eğitimini daha işlevsel hale getirerek sektörün ihtiyaçlarına daha iyi yanıt vermesini sağlayacak ve Türk denizcilik sektörünün rekabetçiliğini artırabilecektir (Poyraz, 1995).

Öztürk ve ark. (2020)'de çalışmalarında denizcilik eğitimi veren bir kurumdaki öğrencilerin eğitim karşılaştırmaları yapılmıştır. Çalışmalarında SPSS yöntemi ile istatistiki çıkan sonuçların korelasyonlarına bakılmıştır (Öztürk ved., 2020). Aydın ve Başbuğ (2021)'de çalışmalarında denizcilik eğitiminin oyunlaştırılarak verilmesi konusunda çalışma yapmışlardır. Çalışmalarında denizcilik eğitiminde az da olsa oyunlaştırma yönteminin öğrenci motivasyonu üzerinde kullanıldığı ve eğitime katılımı arttırdığı tespit edilmiştir (Aydın ve Baştuğ, 2021). Çaylan ve ark (2016)'da öğrencilerin staj programında işe alım süreçleri konulu denizcilik alanı üzerinden bir denizcilik firması referans alınarak çalışma yapılmıştır. Çalışma sonucunda bu tür staj programlarının istihdam açısından önemli olduğu belirtilmiştir (Çaylan vd., 2016).

Literatür incelendiğinde denizcilik öğrencilerin staj deneyimlerinin değerlendirilmesi üzerine bir çalışma olmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışma denizcilik eğitimi ve staj deneyimleri üzerine yol gösterici olacaktır.

2. YÖNTEM

Yapılan araştırma, ülkemizde denizcilik alanında eğitim veren üniversitelerde öğrenim gören lisans ve ön lisans öğrencilerinin staj sürecindeki memnuniyetlerinin düzeyini belirlemek maksadıyla gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte öğrenciler hakkında gerekli bilgileri sağlamak amacıyla oluşturulan anket daha çok öğrenciye ulaşması için denizcilik eğitimini sağlayan üniversitelerde ki öğrenci ve yetkililerle paylaşılmıştır. Araştırma için toplamda 5 üniversiteden 106 öğrenciden gelen sonuçlarla analizler yapılmıştır. Gerekli veriler 2022 Mart-Mayıs aralığında toplanmaya başlanmıştır. Araştırmada kullanılmak üzere toplanacak bilgiler için anket yöntemi tercih edilmiştir. Anket içeriğinde açık uçlu sorular kapsamında demografik bilgilere ulaşılmak hedeflenmiştir. Likert 1-5 ölçeğine dayalı soruların yanında evet-hayır şıkları olan sorularda öğrencilere sorulmuştur. Açık uçlu sorularda katılımcıların eğitim hayatlarına yönelik bilgilerin elde edilmesi amaçlanmıştır. Likert ölçeğine göre hazırlanan sorularda "1" en düşük puanı olumsuz olarak temsil ederken "5" en yüksek puanla olumlu ucu temsil etmiştir. 3 cevabı ise nötr olarak ele alınmıştır. Yapılan çalışmada 3'ün üzeri puanlar pozitif eğri olarak kabul edilirken 3 puandan düşük değerler ise negatif eğri olarak kabul edilmiştir. Denizcilik öğrenciler ile paylaşılan bu sorularda öğrencilerin staj süreçleri hakkında ki kişisel değerlendirmelerini kavramaya yönelik bilgilerin toplanması amaçlanmıştır. Çalışmanın son kısımlarında ise sorulan sorular ile katılımcıların staj süreçleri boyunca elde ettikleri memnuniyet ve sektöre dair gelecek planları hakkında veriler elde edilmeye çalışılmıştır

3. BULGULAR

3.1. Staj Sürecinde Yer Seçim Faktörü

Öğrencilerin kendilerine staj yeri seçerken hangi faktörlerden etkilendiklerini ortaya koyabilmek amacıyla hazırlanan sorunun sonuçlarına göre; Tablo 2'de aktarıldığı üzere öğrencilerin en az "referans aracılığı" (%4,71) ile staj buldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Ankette en yüksek yüzde ise "gelecek planına uygunluktur."(%52,83). Bu yüzdeyi takiben sırasıyla "maddiyat" (%19,81),"ulaşım kolaylığı" (%16,03) ve "rahatlık" (%6,60) takip etmiştir.

Tablo 2 Yer seçim faktörü

Staj yeri seçimi	N	%
Ulaşım kolaylığı	17	16,03
Referans yardımı	5	4,71
Rahatlık	7	6,6
Maddiyat	21	19,81
Gelecek planına uygunluk	56	52,83

3.2. Staj Sürelerinin Yeterliliğinin İncelenmesi

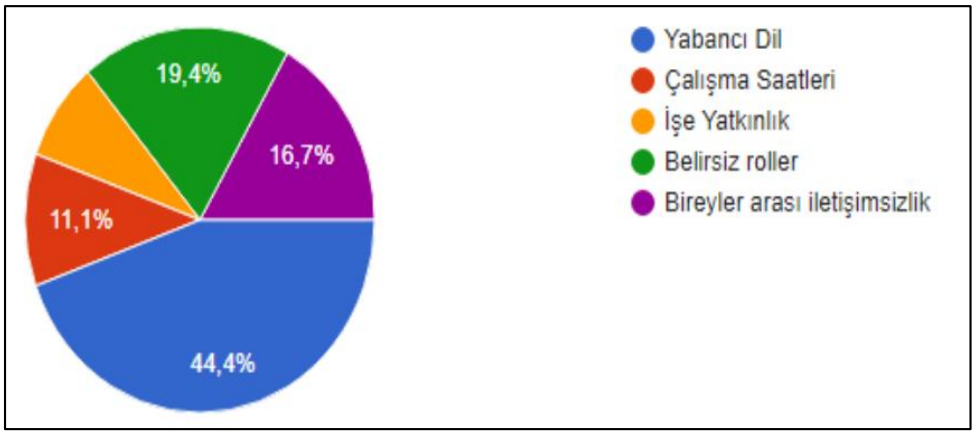
Ankete katılım sağlayan öğrencilerin %42,45 'i 1 ay, %14,15 'i 2 ay, %19,81' i 3 ay, %23,58' i de 6 ay ve daha fazla staj yapmıştır. Okulların verdiği staj sürelerini yetersiz bulanların sayısı ise %64,56'dır. Bu oranın detayına inildiğinde ise staj süresini yetersiz bulanların %50'si stajını 1 ay yapan öğrenciler %14,56'sı ise stajını 2 ay yapan öğrencilerdir. 3 ay ve daha fazla staj yapan öğrencilerden ise staj süresi 14 yetersizliği açısından olumsuz bir yanıt gelmemiştir. Bu bakımdan öğrencilerin zorunlu staj sürelerini tamamlamalarına rağmen staj yaptıkları kuruluşlarda kişisel gelişimlerini arttırmak ve daha fazla deneyim sahibi olmak amacıyla gönüllü olarak fazladan staj yaptıkları bilinmektedir.

Tablo 3 Staj sürelerinin oranı

Staj süresi	**N**	**%**
1 ay	45	42,45
2 ay	15	14,15
3 ay	21	19,82
>6 ay	25	23,58

3.3. Denizcilik Öğrencilerinin Staj Boyunca Zorlandığı Faktörler

Çeşitli kurumlarda stajlarını gerçekleştiren öğrencilerin staj yaptıkları süreç boyunca yaşamış oldukları problemleri ortaya çıkarabilmek amacıyla hazırlanmış olan anketin sorduğu sorunun cevaplarına bakıldığında denizcilik acentelerinde staj yapan öğrencilerin en büyük sorununun yabancı dil konusunda olduğu tespit edilmiştir. Bireyler arası iletişimsizlikten şikâyet eden öğrencilerin oranı %19,4 olarak tespit edilmiştir. Bu problemi dile getiren stajyer öğrencilerin ise büyük çoğunluğunun liman kuruluşlarında staj yaptığı görülmüştür. Gemilerde staj yapan stajyer öğrencilerin çalışma saatlerinden şikâyet ettikleri analiz edilmiştir. Bu stajyer öğrenci grubu dışında kalan gruplarda ise çalışma saatlerinden şikâyetçi olan stajyer öğrenciler olmamıştır. İşe yatkınlık konusunda hiçbir stajyer öğrencinin problem yaşamamış olması ise öğrencilerin kendi yetenekleri doğrultusunda, doğru üniversite ve doğru bölüm seçtiklerinin göstergesi olarak kabul edilebilmektedir.



Şekil 1 Stajda zorlanılan faktörler.

3.4. Öğrencilerin Sorunlarını Çözmeye Yönelik Frekans Analiz

Tablo 3 Frekans analizi.

	Kesinlikle Katılıyorum.	Katılıyorum.	Kararsızım	Katılmıyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum.
Staja başlamadan önce stajyer öğrenciye okul tarafından yeterli bilgi verilmeli.	0,64	0,30	0,04	0,02	0,00
Stajyer öğrencilerin uygun şekilde çalıştırılması adına işletmeler bakanlık tarafından denetlenmeli.	0,71	0,24	0,05	0,00	0,00
Stajyer öğrencilerin tüm departmanlarda yeterince çalışmaları sağlanmalı.	0,66	0,18	0,10	0,05	0,01
İşyerinde çalışan personele stajyer öğrencilere nasıl davranılacağına ilişkin seminer verilmeli.	0,59	0,21	0,12	0,06	0,02
Önceki dönemde öğrenciye müfredata göre eğitim yaptırmayan işyerlerine bir sonraki dönem öğrenci gönderilmesi önlenmeli.	0,68	0,22	0,07	0,03	0,00
Üniversirte danışmanlarının işyerlerini düzenli olarak ziyaret etmeleri sağlanmalı.	0,41	0,34	0,15	0,06	0,04
İşletmede beceri eğitimi sırasında müfredatta bulunan tüm işler öğrenciye işletilmeli.	0,53	0,25	0,13	0,08	0,01

Tablo 4'te görüldüğü üzere ankete katılım sağlayan öğrencilerin %80'i staj süreçlerine başlamadan önce üniversitelerden gerekli bilgi desteğini almayı beklerlerken üniversite danışmanlarının da staj yaptıkları kuruluşlara gerekli ziyaretleri gerçekleştirmeleri gerektiğini düşünmektedir. Öğrencilerin %84'i gerekli tecrübeleri kazanmak açısından tüm bölümlerde görev almak isterlerken bu kuruluşların devletin gerekli mecraları tarafından da denetlenmesi gerektiğini düşündükleri kanısına varılmıştır. Ayrıca geçmiş dönemlerde öğrencilere müfredata göre iş yaptırmayan kuruluşlara yeni dönemde öğrenci gönderilmemesini talep etmişlerdir. İş yerinde ki çalışanların, öğrencilere davranış biçimlerinin nasıl olması gerektiği konusunda eğitim almalarını isteyenlerin oranı %80 olarak ölçülmüştür. Bu da öğrencilerin iş yerinde ki çalışma arkadaşlarının önceden bilgilendirilerek staj süresi boyunca iletişim ve iş bölümü paylaşımı konusunda sıkıntı yaşamamak adına istenmiş olabileceği sonucuna varılabilir. Öğrenim gördükleri üniversitelerin müfredatında bulunan bütün işleri yapmak isteyen

öğrencilerin oranı %76'dır. Kalan %24'lük kısım ise bütün işlerin altından kalkacak kadar kendilerine güvenmemektedir.

3.5. Öğrencilere Yapılan İş Tekliflerinin Analiz Edilmesi

Tablo 5 İş teklifi analizi.

Staj Yaptığınız Yerde İş Teklifi Aldınız Mı?	Sayı (N)	%
Evet	32	30,2
Hayır	74	69,8
Staj yaptığınız yerden iş teklifi gelse kabul eder misiniz?		
Evet	81	76,4
Hayır	25	23,6

Tablo 5 incelendiğinde ankete katılan denizcilik öğrencilerin %76,4'ünün staj yaptıkları yerlerden olası iş tekliflerini kabul edeceği kanısına varabiliriz. Kalan %23,6'lık kısmın ise çeşitli nedenlerden dolayı kabul etmeyeceği tahmin edilmektedir. Fakat öğrencilerin bu beklentilerine karşılık stajyer öğrenci kabul eden kuruluşların cevabı daha düşük seviyelerde olmuştur. Staj yaptıkları kuruluşlardan iş teklifi alanların oranı sadece %30,2'dir. Kalan %69,8'lik kesim ise herhangi bir iş teklifi almamışlardır. İş teklifi alan öğrenciler analiz edildiğinde ise bu öğrencilerin %81,25'inin kız öğrencilerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu da staj yapan kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı olduğunu ya da erkek egemenliğinin daha fazla olduğu denizcilik sektöründe günümüz koşullarında denizcilik kuruluşlarının daha çok bayan personele ihtiyaç duyduğunun tahmini yapılabilir.

3.6. Stajın Tecrübe Kazandırması Konusu Düşüncesindeki Değişikliklerin İncelenmesi

Tablo 6 Stajın tecrübe konusundaki etkisi.

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Staj yapmadan önce stajın bana tecrübe kazandıracağını düşünüyordum.	%60,37	%24,52	%5,66	%9,43	%0,00
Staj yapmadan önce stajın bana tecrübe kazandıracağı düşüncemde değişiklik olmadı.	%68,75	%15,09	%8,60	%4,71	%2,83

Ankete katılan denizcilik öğrencilerine stajlarını gerçekleştirmeden önce stajın kendilerine mesleki anlamda tecrübe kazandırıp kazandırmayacağı sorulduğunda, yukarıda Tablo 6'da aktarıldığı gibi öğrencilerin yaklaşık %85'i stajın kendilerine mesleki anlamda tecrübe kazandıracağını düşündüklerini belirtmişlerdir. Kalan %5,66 kararsız kalırken, %9,43'lük kısım ise stajı sürecinin kendilerine tecrübe kazandırmayacağını belirtmişlerdir. Aynı tabloda anlaşılacağı üzere öğrencilerin yaklaşık %84'ünün staj yaptıktan sonra da düşüncelerinde herhangi bir değişiklik olmamıştır. Yani staj yapmadan önce çeşitli konularda tecrübe kazanacağını düşünen öğrenciler bu düşüncelerinde yanılmamıştır.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yükseköğretim kuruluşları öğrencilerin iş hayatlarına atılmadan önce geçiş dönemlerinde çok kritik bir rol alır. Öğrenciler üniversitelerde okudukları bölümlerde daha çok yüzeysel bilgiler alıp bunları operasyon ya da sahada uygulama imkânını fazla bulamazlar. İşte bu aşamada öğrencilerin az da olsa gelecekte yapacakları iş hakkında uygulamalı olarak deneyim kazanmaları ve sektörün içine girmeleri bakımından staj süreci ortaya çıkmıştır. Denizcilik piyasası yapısı dolayası ile dünyaya yön veren ve kesintisiz bir akışa sahip olan bir sektördür. Bu nedenle staj süreci öğrencilerin yararına olduğu kadar işletmelere de fayda sağlamaktadır. Denizcilik bakımından eğitim veren üniversitelerde öğrencilerin staj süreci zorunlu ya da isteğe bağlı olarak değişmektedir. Stajı zorunlu olmayan öğrencilerinde pratik bilgilere ulaşmak ve deneyim kazanmak açısında kendi istekleri ile staj yaptıkları gözlemlenmiştir. Yapılan bu araştırmada ise ülkemizde denizcilik sektörüne potansiyel personel yetiştirmek amacıyla eğitim sağlayan kuruluşlarda öğrenim gören öğrencilerin yaptıkları staj süresi boyunca kazandıkları bilgi ve donanımın yanı sıra süreçten ne boyutta memnun kaldıkları incelenmiştir. Araştırmaya bilgi toplamak için öğrencilerle anket çalışması yapılmıştır. Katılım sağlayan öğrencilerin çoğunluğu erkek ve 21-23 yaş aralığındadır. Staj konusunda en çok tercih edilen kuruluşlar denizcilik acenteleri ve liman kuruluşları olmuştur. Öğrencilerin geneli stajda sektörle ilgili yararlı işlerde görev aldıklarını ve üniversitede öğrendikleri bilgilerin staj boyunca işlerine yaradığını ancak müfredatın daha da genişletilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu sonuca bakılarak denizcilik alanında eğitim veren kurumların ders planı ve içeriklerini gözden geçirmesi gerektikleri sonucuna varılabilir. Öte yandan staj yapan öğrencilerin büyük bölümü stajla ilgili memnuniyetlerini belirtip stajın yapacakları mesleğe dair olumu yönde katkı sağladığını ve kariyer planlarını denizcilik sektöründe devam ettireceklerini belirtmişlerdir. Stajın, kişisel gelişimlerine katkı sağladıklarını, insan ilişkilerinin iyileştiğini ve özgüvenlerinin arttıklarını öne sürmüşlerdir.

Denizcilik piyasasında staj yaptıkları kuruluşlarda yaptıkları işlerle de öğrenim gördükleri üniversitelerdeki müfredatın uyuştuğunu ve kendilerinden sorumlu yöneticilerinde gayet bilgili ve alakalı olduklarını belirtmişlerdir. 2018 yılında yürürlüğe giren yasaya göre staj yapan öğrencilerin 30 asgari ücretin %30'nu staj yaptıkları kuruluşlardan alması gerekmektedir fakat yapılan anket sonucuna göre öğrencilerin %72'si bu zorunlu yasaya rağmen staj yaptıkları yerlerden para alamamıştır. Gerekli devlet mecralarının bu konuda ki denetimini sıklaştırması gerekmektedir. Bu sonuçta çalışmanın değerlendirilip yorumlanmasında önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmıştır. "Staj yaptığınız yerden iş teklifi aldınız mı" sorusuna öğrencilerin sadece %26,41'i evet yanıtını vermiştir. Bu sorunun derinine inildiğinde iş teklifi alan öğrencilerin %87'sine yakınının kız öğrenciler olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre kız öğrencilerin işlerini daha iyi yaptığı ya da denizcilik sektöründe kadın personel desteğine daha çok ihtiyaç duyulduğu kanısına varılabilir. En son bakıldığında ise öğrencilerin %78'i bir iş teklifi gelmesi dâhilinde staj yaptıkları yerlerde çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu da öğrencilerin staj memnuniyetini kanıtlayan başka bir unsurdur.

Yapılan bu araştırmada amaç öğrencilerinin staj sürecinde yaşadıkları iyi ya da kötü deneyimlerin değerlendirilmesidir. Bu deneyimler 4 çatı altında toplanmıştır. Bunlar "kişisel gelişim, çalışma alanı, üniversite danışmanı ve staj boyunca yaşadıkları memnuniyettir. "Her bir grup kendi arasında incelenmiş ve grupların birbirleriyle olan ilişkilerini tespit etmek amacıyla gerekli testler uygulanmıştır. Çalışma için 5 tane varsayım ortaya çıkarılmıştır. Denizcilik öğrencilerinin staj deneyimi hakkında farklı araştırmalar olmadığı için elde edilen sonuçlar diğer çalışmalar ile karşılaştırılamamıştır. Ülkemizin dünyada denizcilik sektöründe önemli bir yeri vardır. Türkiye'nin bu sektörde ki yerini korumak ve daha da ileri seviyelere çıkmak açısından donanımlı ve bilgili personel yetiştirmesi oldukça önemlidir. Bunu gerçekleştirmenin yolu ise kaliteli bir eğitimden geçer. Denizcilik alanında eğitim veren kuruluşların çoğalması, kalitesini arttırması ve öğrencilerin sektöre giriş yaptıkları vakit onları deneyimli ve öz güvenli hazırlamaları ise üniversitede aldıkları teorik eğitimin yanında yaptıkları stajlarda kazandıkları pratik bilgilerden geçer.

5. KAYNAKLAR

Altınpınar, İ., & Başar, E. (2020). Yükseköğretim Denizcilik Eğitiminde, Uzaktan Eğitim Hizmet Kalitesi Ve Performansının Ölçülmesi. Mersin Üniversitesi Denizcilik Ve Lojistik Araştırmaları Dergisi, 2(1), 48-61.

Asyalı, E., Tuna, O., & Cerıt, A. G. (2004). Denizcilikte Aktif Eğitim Ve Kalite Yönetimi.

Aydın, S. C., & Baştuğ, S. (2021). Denizcilik Eğitiminde Oyunlaştırma Üzerine Derleme Türünde Literatür Çalışması. Journal Of Maritime Transport And Logistics, 2(1), 28-35.

Çaylan, D. Ö., Akpınarlı, V., & Deveci, D. A. (2016). Öğrencilerin Staj Programlari İle İşe Alim Süreci: Denizcilik Sektöründe "Rotamiz Arkas Projesi" Örnek Olay İncelemesi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(1).

Çetin, O. (2009). Denizcilik sektöründe mukayeseli bir model. Güvenlik Stratejileri Dergisi, 5(10), 35-58.

Güzel, E., & Bolat, P. (2020). Türkiye'deki Denizcilik Eğitim Kurumlarının Gemiadamları Eğitim Ve Sınav Yönergesi Kapsamındaki Denetim Sonuçlarının Analizi. Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi, 12, 47-68.

Kara, G., Arıcan, O. H., & Okşaş, O. (2020). Analysis of the Effect of Electronic Chart Display and Information System Simulation Technologies in Maritime Education. Marine Technology Society Journal, 54(3), 43-57.

Öztürk, O. B., Turna, İ., Altınpınar, İ., & Pirim, A. E. (2020). Gemiadamı eğitiminde rol alan eğitim kurumlarına yönelik bir çalışma: denizci eğitimciler. Turkish Studies, 15(4), 2877-2891.

Poyraz, Ö. (1995). Türk denizcilik eğitimi için sistem planlaması (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Şeremet, M. (2016). Denizcilik programlarının istihdam boyutunun öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, (2), 261-267.

Yıldırım Peksen, D. (2017). Denizcilik Eğitimi Veren Önlisans Programlarına 3+1 Eğitim Modelinin Uygulanması. Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi, 1 (1), 8-18. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/uead/issue/26906/347552